

# SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet” közlönye.

## Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét  
illető cikkek küldendők.

## Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési pen-  
zek és reklamációk küldendők.

**Hirdetési díj:** Egy háromszor hasábozott garmond sor vagy  
annak terfogata 6 kr.; helyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Buda-Pesten:

**Braun Ede** ur hirdetményi ügynöksége,

(József-ter, 10. sz. I. emelet.)

## Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre

Negyedévre

## M.-Vásárhely, 1875. szept. 17-én.

(ly.) Az igazságügyi politika, mint tudomány, megállapítja ugyan az általános elveket, melyek ugy az igazságügyi administratio, mint a szorosabb értelemben vett igazságszolgáltatás rendezése rendszerének kiindulási pontjául, s alapjául szolgálhatnak; de ezen elvek, valamint az azokra alapítható rendszer keretét, s részleteit minden egyes állam társadalmi viszonyaihoz mérten kell szabályozni, ha azok érvényesítésétől kedvező sikerre akarunk számítani. Erre nézve azonban mulhatatlanul szükséges a múlt és jelen ösmerete, a jelen hiányainak, s követelményeinek szabatos tanulmányozása; s a körülményeknek, s különösen a tudomány és gyakorlat együttes igényeinek teljesen megfelelő reformjavaslatoknak a szükséges és célszerűség igényeihez mért idő és terjedelemben való elkészítése, s életbeléptetése.

A helyes igazságügyi politikai elveken nyugvó igazságügyi adminisztratio és igazságszolgáltatás együttesen teremti meg és tartják fenn a magán és közhitel iránti meggyőződést és megnyugvást az állam határain belül és kívül, s együttesen vannak hivatva egy államban, ugy általában a személy- és vagyonbiztonság, mint részben a közérkölciség alapfeltételeit, s fejlődését biztosítani. Az eljárás iránya e tekintetben, különösen alkotmányos államban, csak is a józan közvélemény felfogása és kívánalmaihoz képest, s a logikai egymásután követelte fokozatosság szem előtt tartása mellett lehet czélarányos.

Hogy nem a szorosabb értelemben vett igazságszolgáltatást, hanem az igazságügyi adminisztratiót említettük első helyen, annak igen természetes és főoka abban rejlik, mert magának az igazságszolgáltatásnak jósága és szabatosága egészében és részleteiben legnagyobb részben az igazságügyi adminisztratiótól függ.

A törvényalkotás különböző műveletei, a törvénykezési rendtartások és eljárások szükségeltető reformja, az azok kiegészítéséül szolgáltató fensőbb rendeletek és utasítások, s ugy az igazságügyi adminisztratív hatóság, mint a bíróságok szervezése, s az azok szervezetében szükségeltető átalakítások, s változtatásokkal kapcsolatos személykérdések, az igazságügyi rovatba sorolható sérelmek és panaszok, s egyáltalában az igazságügy egész menete fölötti felügyelet, nyilvántartás és ellenőrzés, s a mindezekkel szoros összefüggésben levő intézkedések, mind az igazságügyi adminisztratio körébe tartoznak. S bátran lehet állítani, hogy ott, hol az igazságügyi adminisztratio jó, rendszerint eo ipso magának az igazságszolgáltatásnak is jónak kell lenni. — Mert hiszen mi kell egyéb a jó igazságszolgáltatáshoz, mint jó törvények, s azoknak pontos és gyors alkalmazása?

Az igazságügy rendezése ma már minden előhaladottabb államban elsőrendű törvényalkotási és társadalmi kérdésként tekintetik. S minél nagyobb mérvű figyelem fordítatik arra, annál inkább tapasztalható annak s következményeinek a köz- és magán életre való jótékony kihatása.

Csakhogy az igazságügy rendezésének irányában és tényében legkevésbé alkalmazható azon elv, hogy: a czél szentesíti az eszközöket; mert az igazságügy rendezésének czélja rendszerint épen maga az igazságszolgáltatás levén, maga a czél nem lehet egyszersmind eszköz, s egyáltalában az az iránti bizalom és megnyugvás egy percze sem zavarható meg nagyobb hátrányok és veszedelem nélkül. Azért nem helyes már elvi szempontból is az igazságszolgáltatás ügyét a politikának, vagy más mellékes körülményeknek alárendelni, vagy azoktól tenni függővé. Maga az igazságügy egy államban egy külön álló, de helyes alapon nyugvó egésznek kell hogy képezzen, melyen az idő és körülmények követelményeihez mérten javítani igen, de azt felforgatni, avagy a hitelét kissebbitő, vagy plane elenyésztető bármilyen törekvéseknek alkalmat nyitni nem szokott az okszerű, haladásra számító, igazságügyi politikán nyugvó igazságügyi administratio.

Ezt követeli az elmélet és gyakorlat egyiránt, s az előre haladottabb államokban jól felfogott irányban tanusított hasonczélú törekvések, s már több helyen érvényesített igazságügyi műveletek ugyan arra ösztönöznek.

Hazánkban az utóbbi évtizedben szintén sürűn fordultak elő az igazságügy organizatioja és reorganizatioja iránt a törvényhozás és kormányzás terén újabb meg újabb intézkedések, de ezek daczára igazságügyünk rendezése még nem sikerült annyira, hogy annak állapotát, habár időlegesen is, megállapodottnak tarthatnók, annak egyik és másik ágában még mindig sok a kívánni való; sőt mondhatni, hogy e tekintetben jelen körülményeink között, még a kezdetnek is csak elején vagyunk; arra nézve tehát, hogy hazánkban jó igazságügyi politikát kövessünk, illetőleg az annak megfelelő sikert mutathassunk fel, mindenek előtt igazságügyi adminisztratiókat kell a legheylesebb irányban terelni, s más államok példájára abban az ország legképzettebb, s leggyakorlottabb jogászait működtetni, mert a nélkül az igazságügyünk reformja iránti reményeink, semmi nemű jogosultságra nem számíthatnak. Az idő pedig halad, nem várát magára, s a jót váró és reménylő nagy közönség pusztá kísérletekkel nem fogja magát kielégítve érezni.

Nem tudjuk tehát az előbbieknél alapján az intéző köröknek eléggé figyelmébe ajánlani, hogy az okszerű igazságügyi politika elvei az igazságügy helyes és célszerű rendezésének első és főfeltétele a helyes és célszerű igazságügyi admi-

nistratio, mert annak kell kiindulási pontul, alapul, s egyszersmind biztosítékul szolgálni az általános igazságügy helyes és célszerű rendezhetesére.

## Országgyűlés.

Budapest, 1875. szept. 15.

A tegnapi ülésben megválasztattak s ma mint olyanok, köteleességük teljesítésére ki is küldettek a delegatio tagjai, kik közé b. Sennyey Pál és Ürményi Miksa is a jobb-ellenzék részéről be lettek választva. A delegatiónak az idén nem jelentékeny feladat jutott osztályrészébe, mert a közösügyi költségek olyan formán vannak a két kormány által előkészítve, hogy attól valamit még reducálni alig lesz lehetséges.

Ma, szerdán — mint előre is írtam volt — napirendre került a válaszfelirati vita. A kiküldött bizottság eladója Horváth Lajos, a ház egyik régi tekintélyes tagja (miskolci képviselő) volt, ki igen szép, rövid és hatásosan végződő beszédben ajánl a bizottság javaslatát szemben a Simonyi Ernőjével, mely a szélső ellenzéknek ismeretes kiegyezkedésselenes álláspontját foglalja el, és szemben a Mileticsével, mely a legimpertinensebb és szemérmetlenebb kitörések, sértegetések egész láncolatát képezi az uralkodó, az alkotmány, a kiegyezkedés, az erdélyi és horváth unió és minden ellen a mi magyar; egy oly okmány, mely fanaticus szerzőjét — csak épen, mert a képviselői sérthetlenségé reája nem méltó palástját viseli magán — nem juttatja a hallgatásnak megérdemelt helyére!

De hisszük, hogy kormányunk nem fogja többé az ilyen silány és vakmerő szószátyárokat simogatni, hanem a belügyminiszter úr, ígérete szerint, figyelemmel kísérendi veszélyes agitatójukat s érvényt fog szerezni kimondott s az egész nemzetben annak idején oly nagy lelkesedést keltett szavainak.

Az eladó szavait nagy tetszés követte. — Utána Simonyi Ernő kezdte meg a régi idők óta ismeretes lamentatióit, melyeket azonban fél 2 órakor Glyczy elnök az új szélbalok nagy keservére félbeszakított.

Végül: Perczel igazságügyminiszter válaszolt Mocsári Géza interpellációjára az ungvári törvényszék eltörlését illetőleg. A miniszter főleg általános organisationalis szempontokkal védte eljárását; választ — bár az interpelláló azon meg nem nyugodott — a ház tudomásul vette.

## Jogi szemle.

A német birodalmi új bírósági szervezet iránti javaslat.

A rendszeres törvénykönyvek alkotásában, illetőleg codificatio terén s azzal kapcsolatban az igazságügy rendezésében az utóbbi időben a német birodalom nagy tevékenységet fejt ki. A birodalom szövetségi tanácsa czélul tűzte ki a birodalom egész területén az igazságszolgáltatás egyenlősítését. Mely czél elérhetése végett az igazságszolgáltatás minden ágára nézve törvényjavaslatokat készített, melyeket a tudomány és gyakorlati élet kívánalmaihoz idomítottan törvényerőre szándékozik juttatni. Ezen javaslatokkal nekünk is érdekünkben áll megismerkedni, mert azokból jelen codificationalis epokánkban sokat tanulhatunk, s legalább eredeti forrásaikból ösmerke-

dünk meg azon munkálatokkal, melyek az utóbbi időben részben nálunk is törvényjavaslatokként ösmereteseek.

Ha az igazságügyi reform-műveletek továbbra is azon erélyes tapintat és kitartással fejlesztetnek a nagy német birodalomban, mint megkezdve van, nem sok idő múlva egy mintaképül fog szolgálhatni a német birodalmi igazságszolgáltatás. Eddig külön részeiben a különböző törvények és eljárási rendszerek nélkülözték az egészre nézve azon erőt, melyet az egyenlőség és egyöntetűség rövid idő alatt kifejtetni képes lesz, s mely nagyhatalmi állásának megszilárdítására épen úgy, mint socialis viszonyai tisztázására s fejlesztésére roppant nagy befolyással fog lenni.

Ugy látszik a német birodalom lakói nagy fontosságot tulajdonítanak a jó igazságszolgáltatásnak, s habár nem tagadható, hogy politikai alakításaiikkal párhuzamban fejlesztik azt, de a politikának nem csak hogy alá nem rendelik, hanem annak függetlenségét minden tekintetben biztosítani kívánják. Ugy magában az igazságszolgáltatásban, mint az igazságügyi administratióban óvatosan kerülnek mind azon intézkedéseket, melyek által egyiknek vagy másiknak hitelét s megbízhatóságát legkevésbbé is veszélyezve látják. Az igazságügyi administratióban a birodalom legjelesebb szakeroit egyesítik, s működtetik; a bírák és bírósági hivatalnokok állapotát pedig a character, képzettség, munkaképesség, s a működési kör tekintetbe vételével szabályozzák.

A német birodalmi új bírósági szervezet iránti új javaslatban különösen kiemelendő az igazságszolgáltatás külön ágazataiban tervezett szakszerű munkafelosztás és a bíráknak, s bírósági hivatalnokoknak a szerinti beosztása, a mi a mellett, hogy a szakszerű gyakorlottság megszerzésére multhatatlanul szükséges, az kellő ellenőrzés mellett az igazságszolgáltatás iránt benn, mint künn, nagy bizalmat kelt. A német birodalom külön részeiben eddig is az igazságszolgáltatás jó hírnevének örvendett, s az legnagyobb részint annak tulajdonítható, mert a germanfaj elég vigyázó és szemes volt arra, hogy igazságszolgáltatását kezéből ki ne adja, illetőleg abba olyanoknak semmi tekintetben befolyást ne engedjen, kik annak hitelét bármilyen tekintetben is csökkenthetnék, annál inkább fog pedig az ezen javaslatban czélzott egyenlősítés után emelkedni, s erősödni, mert annak rendszere s következményei, úgy

igazságszolgáltatási, mint táradalmi tekintetben nagy befolyással fognak lenni a birodalom jövőjére nézve.

Bizonyára ezen felfogás és meggyőződés ösztönözte a birodalmi szövetség-tanácsot, midőn 1870 február 21-én tartott ülésében elhatározta megbízni a szövetségi kancsellárt a többek között az iránt is, hogy a birodalom területén levő összes bíróságok új és egyöntetű szervezésére egy törvényjavaslatot készíttessen, s azt, az az iránti további intézkedés vegett a szövetség-tanács elébe terjeszsze.

Ezen megbízatás következtében a birodalmi kancellár 1873. november 12-én terjesztette be a szövetség-tanácshoz az alábbi törvényjavaslatot, mely az egész birodalom területére nézve, egy a polgári, mint a bünygi összes bíróságok szervezése, valamint az annak életbe léptetése iránti átmeneti intézkedések iránt rendszeres és részletes javaslatokat tartalmaz.

A javaslat azon része, mely a büntető bíróságok szervezését tartalmazza, magával az új bünyvádi eljárási javaslattal együttesen vétetett vitatás és elbírálás alá, s a birodalmi szövetség-tanács mult évben tartott üléseiben, mint javaslat, további tárgyalás alapjául el is fogadtatott.

Ezen bírósági szervezést tárgyzó javaslat 16 fejezetből áll, s a fejezetek együtt 166 szakaszt foglalnak magukban. Az egyes fejezetek tartalma a következő.

Az első fejezetben jelezve vannak azon bíróságok, melyek jövőre a birodalom területén az eddig működött bíróságok megszüntetésével hivatva s illetékesek lesznek a működési körükbe beosztott ügyek elintézésére. A bíróságok két osztályba soroztatnak, t. i. a rendes és különleges bíróságok osztályába. A rendes bíróságok osztályába tartoznak: a járásbíróságok, kerületi törvényszékek, kereskedelmi törvényszékek, az országos főtörvényszékek és a birodalmi törvényszék. Ezen bíróságok működési s illetékességi körébe tartoznak a rendes eljárást igénylő összes polgári és bünyvádi ügyek.

Mint különleges bíróságok fognak működni.

1) az állami szerződések által szabályozandó hajózási és vámügyi bíróságok;

2) a házbéri viszonyból fennmaradt, s kifolyó külön természetű ügyek ellátására illetékes bíróságok;

3) 60 márk értékig felmerülhető peres esetek ellátására a községi bíróságok;

4) az iparüzlet köréből felmerülhető kérdések eldöntésére az ugynevezett ipar bíróságok;

römpölése közepett s végre, egy harmadik szobán át eljutunk ahoz az új Eldorádóhoz, hova a szó teljes értelmében keresztülzagalálódunk és füleltük magunkat. Megnyitlik az ajtó s elénk tárul a csönd házája, hol a kisebb és nagyobb földi gondok, mint egy kriptában, el vannak temetve s hova a szomszéd szobák zsibaja, mint egy távoli világ zajongása csak alig-alig hatol be.

Tehát mi van itt? Talán a Carbonariknak egy új szövetsége, vagy a szabadkőműveseknek egy új páholya; vagy valamely más, titkos czélok után törekvő egyesület gyűlhelye ez?

A fülnek itt kevés szerepe van, hanem a lefüggő lámpák szétáradó fénye beszélteti mindazt, a mit láthatunk. Alig lehet itt egyebet hallani, mint folytonosan, egyforma ütemyre recseget csizmazajt; ingerült ujjaknak lármajaldobolását; egyes, rövid megjegyzéseket, halk morgásokat, melyekben részint békétlenség, részint elégedtség nyilatkozik, a szerint, a mint az előttük fekvő, fekete és fehér kockákból összerakott kis csatatér kedvező vagy kedvezőtlen fordulatot tár a harc intézőinek szeméi elébe. A schach-clubban vagyunk.

Az unalom néha rendkívüli dolgokat terem. Ehez a club-hoz sem kellett egyéb, mint egy nagy unalom s egy ember, a ki e nagy unalmasság iránt fölkeltse a közfigyelmet. A figyelem fölébredt s ebbe a szobába vonult, hogy a külvilágtól egészen elzárkozzék. Itt aztán valóban egész tömeget alkot.

A világi hiábavalóságok itt teljes megvetés tárgyai; itt valódi csöndélet van. A figyelem egy négyszögű területre van szorítva s alig értjük, hogy e négyszögnek 64 kisebb négyszögein mi módon férhet el annyi gond, annyi töprekedés, mennyit e szemben ülő, komoly urak reájuk raknak.

A schach-játszók nagyobb része majdnem minden játszmanál ingerült, s ez ingerültség különféle módokon nyilvánul. Ne kívánd, hogy a schach-tábla mellett nyugodtan, mozdulatlanul üljön az, ki egy szerencsétlen pionnak a fejét már másfél óra óta veri az asztalhoz s alig jut eszébe, hogy olykor olykor a nyomorultat ne csak fején, hanem talpán is megáncsoztassa. Ne kívánd, hogy mozdulatlanul üljön amaz, a ki körmeivel majdnem fehérre kalapálta a festett asztal türelmes felületét; vagy,

5) az erdészeti és mezeti rendőri bíróságok; 6) és a legfőlebb 60 márk pénz, vagy 14 napi fogás-büntetéssel büntethető kihágások ellátására a rendőri fenytő bíróságok.

Mind ezen bíróságok állami bíróságoknak nyilváníthatnak.

Az egyházi felekezeti bíróságoknak nem szorosabb értelemben vett egyházi ügyekben hozandó határozatai semmi nemű polgári jogi hatálylyal nem bírnak, s azok főképp csak is a házassági s eljegyzési ügyekben illetékesek saját hatás körükben határozni.

Rendes törvényes bírósága illetékessége alól senki el nem vonható. A hadi törvényszékek és statáialis eljárás iránt eddig érvényben volt törvények és intézkedések változatlanul érvényben hagyatnak.

Birodalmi képviselők s családtagjaikra nézve a menyinyiben nem birodalmi alattvalók, a területen kívülség jogkedvezményének alapelve megáll pttatott.

A második fejezet tárgyzza a járásbíróságok (Amtsgerichte) szerkezetét, működési körét s illetékességét.

A járásbíróságokhoz a szükséges és körülményekhez képest egy vagy több bíró alkalmaztatik, s az ügymenet felügyelete és vezetésével egy bíró bizatik meg. A járásbíróságoknál alkalmazott bírák, mint egyesbírák járnak el.

A járásbíróságok közreműködésével eldöntendő fenytő ügyek tárgyalására s eldöntésére polgári egyénekből vegyes alkatu bíróságok (Schöffengerichte) szerveztetnek.

A járásbíróságok illetékességi körébe mindazon polgári jogi ügyek, melyek a kereskedelmi törvényszékekhez, vagy értéküknél fogva a kerületi törvényszékek illetékességi körébe utalva nincsenek, és pedig:

1) a pénzben, vagy pénzértékben 300 márkot meg nem haladó követelések és tulajdonjogi keresetek;

2) az ügyek értékére való tekintet nélkül pedig minden a házbéri, vagy hasznóbéri viszonyból a bérbe, vagy hasznóbérbe adó és bérlo, valamint a szolgálati és munkáltatási viszonyból a munkaadó és munkás, ugyszintén az utazások folyamán a vendégek és vendéglősök s fuvarosok között, baromvásárok alkalmával az adó és vevő között; a vadak által okozott károk és a házasságon kívüli elhálásból származható követelések iránt fölmerülhető peresügyek

hogy ama harmadik fölhagyjon önkínzásával, mely bájuszának szakadatlan ránczálásában és jobbra balra kegyetlenül való csavargatásában áll s e nélkül bizonyára nagyobb kudarccezal vesztene el a játszmat és remis-re még csak kilátása sem lenne. Vagy, ama csöndes kedélyű, nagy türelmü schachozónak tanácsold azt, hogy komolyságából csak egy pillanatra is jöjjön ki: bizonyára egész méltó megvetését vonod magadra, csupán azért, hogy a legnemesebb játék tekintélyét ily könnyelmű inditványal becsmérled és igyekszel aláásni. Itt bálványt imádnak s a bálványokat ama kis alakok képezik, melyek naponta számtalanszor döntetnek le és emeltetnek föl; s az, ige és az eszme: "schach és matt".

Azonban a lámpák egyforma fénye már ástozókraveti világát; a figyelem lankad és az unalom folyton nagyobb nagyobb tért nyer. Eleinte a némaságra kárhataított szemlélők szempilláit teszi nehezékké, majd a működők buzgalmát is ellankasztja; azután szövetkezik az álommal s a szoba padozatának négyszögű területéből schach-táblát alkot s az embereket rajta úgy tekinti, mint schachfigurákat. Az unalom és az álomosság neki kezd a schach-partie-ok. Az unalom eleinte előnyben van, de ütött két olyan dilettans szemlélőt, ki már régen tanulmányozza e nemis játék cselofságait s türelmével a halgatásban és szemlélődésben a végletekig képes menni. E közben az álomosságnak egyik ellankadt figurája nagyokat nyújtózkodik és nagyot ásit, minek következtében az álomosság j'adonbe-et mond. Minél nagyobb erélylyel foly a játszma, a szoba annál csöndesebb lesz s a figurák folyton hullanak (ki az ajtón) s miután a két ellenfél előtt már semmi levágni és leütni való sem maradt (mert az álomosság minket is lelendített a játéktábláról), akkor fűnik ki az eredmény, a remis.

Mikor kilépünk, egyszerre más alakot ölt előttünk a világ képe s csak emlékünkből cseng még füleinkbe egy egy schach, mely egészen házig kísért s nem hagy nyugton mindaddig, míg az álom jótékony öntudatlanságba süllyeszt s olyanná tesz bennünket, minő az a pion, melynek fejével minden nap ott üti az asztalt egyik szenvedélyes schachista.

## TÁRCZA.

### A csöndéletből.

Maros-Vásárhely, 1875. szept. 15.

Beállottak a hosszú esték, hosszú éjszakák, hűvös, borongó reggelek; s úgy tetszik, mintha a kora őszi szellő s a halványuló lombok, elkezdtek volna már csöndesen susogni a természet altató-dalát. Ez a dal elbájol, ellankaszt; az egész természet nyugodt, komoly bágyadság mutatkozik s e bágyadság átszállott a mi kedélyünkre is; úgy érezzük magunkat, mint mikor egy csöndes, bús dal hallására néma bánat fog el.

Itt, most még a zajnak is csak suttogó hangja van s a kik a csöndélet élvezeteiben keresik a boldogságot: soha sem voltak szerencsésebbek, mint épen most. A kik az utca roz kövezetén, holdvilágos, avagy lámpafényes estén czéltalanul bolyongva élvezik a nyugalmat, s lépteiket a sötét épületek falai viszhangozzák; nem mindig csak a néma csöndet élvezik. A kihaltak, vagy legalább mély álomba merültek látszó házak közül némelyik életjelt mutat. Nyitott ablakai messze levilágítanak; azután, az ablakoknál koromként árny suhan el; majd alak jelenik meg, ismét eltűnik. Később egy, az élet delén túl levő zongora accordjainak zengő hangja száll tova a hűvös, tiszta légben, majd egy ábrándos, meladús dal repül át a némaságon, helyet keres a szívekben, a kedélyekben s ott települ le, hol legkedvesebben fogadják.

Hagyjunk az ábrándos lelkek titkos vágyait, hadd röpkedjenek az éjben; nekünk más czélunk van; mi nem is érdeklődünk az ily romantikus dolgok iránt annyira, hogy miattuk a metsző északi szelet és a szoba mérsékelt levegőjét feledni tudnók. Menjünk tovább.

Az utcáról üveges ajtón nyitunk egy tágas terem-be, melyből, a tekegolyók harmoniátlan összekoccanásai és más különféle összekoccanások hangja, lámpáknak dohányfüsttől fátyolozott fénye mellett, semmitmondó arczok és semmittevő lények között, kellemetlen illatvegület összetorlódtott tömegén át háborítatlanul eljutunk egy második ajtóig. Innen tovább haladunk, evőeszközök csö-

A harmadik fejezet tárgyalja, a járásbíró-ságok mellé szervezett s polgári egyénekből álló egyes alkut bíróságok (Schöffengerichte) szerkezetét s illetékességi körét, mely szerint azok elébe tartoznak az összes kihágások s azon vétségek, melyek legfőleg három havi fogság, vagy 600 márk pénzbüntetés, vagy ezekkel együttesen kimérendő büntetést vonnak maguk után; ugyancsint a magán panaszló kérelmére a becsület- és testi sértések, a sajtó útján elkövetett sértések kivételével, valamint azon bűnügyek, melyek a negyedik fejezet tartalmához képest a kerületi törvényszékek bűnügyi osztálya által oda utasítottak.

Ezen bíróság áll egy rendes bíróból, mint előlül-

ből és két polgárból (Schöffén). A tárgyalást megelőző eljárás folyamán szükségeltető határozatokat a rendes bíró önállóan szerkeszti s adja ki; a tárgyalás folyamata alatt pedig a polgárok egyenlő bírói joggal vesznek részt, úgy a tárgyalás közben, mint az annak végzetével hozandó határozatok megállapításában.

A polgároknak ezen szolgálata tiszteletbeli szolgálat, s abban csak német származású egyének vehetnek részt.

Mindazon polgárokon kívül, kik az iránti jogosultságuktól bünvádi eljárási ítélet által megfosztattak, képtelenek még a szolgálatra mindazok:

1) a kik ellen oly büntényért, vagy vétségért van eljárás függőben, mely a polgári jogok, vagy a nyilvános szolgálatra szükségeltető jogosultság elvesztését vonhatják maguk után;

2) a kik szellemi, vagy testi hiányok miatt arra képtelenek;

3) a kik bírósági intézkedés folytán a vagyonuk feletti rendelkezésben korlátozva vannak.

Ugyancsint szolgálatra nem hivathatnak mindazok:

1) a kik a szolgálatra hivatottak névsora összeállításakor 30-ik évüket még be nem töltötték;

2) a kik ugyanakkor kimutatni nem képesek, hogy ugyanazon községben, melyből beírandók lennének, két év óta ott laktak;

3) a kik maguk, vagy családtagjaik részére valamely nyilvános szegény alaptól segélyt élveznek, vagy abban a névsor összeállítása óta számítandó három év alatt részesültek;

4) a kik eselédi szolgálatban vannak.

Nem hivathatnak szolgálatra továbbá:

1) a miniszterek;

2) a bírósági és ügyészégi hivatalnokok, bírósági és rendőri közegek;

3) egyházi személyek;

4) néptanítók;

5) a tényleges szolgálatban levő katonák.

A szolgálatra behívást visszaütasíthatják:

1) kik a törvényhozó-testületek tagjai;

2) kik az utóbbi évben esküdti minőségben, vagy mint polgári bírák legalább öt ülésben működtek;

3) az orvosok;

4) a gyógyszerészek, kik segédet nem tartanak;

5) a kik a névsor összeállítása idejében életük 65. évét már túlélték;

6) a kik bebizonyítják, hogy a szolgálat teljesítésére korlátozott anyagi helyzetük miatt nem képesek.

A szolgálatra képesek névsorát minden egyes községben a községi előljáró minden év elején összeállítani s azt közszemlére kitenni köteles, s ha az ellen valakinek kifogása van, az iránti indokait egy hét alatt a községi előljáróságnál írásbeli beadványban beadhatja, vagy jegyzőkönyvre vétetheti. Az így elkészült névsort az az ellen beérkezett kifogásokkal együtt a községi előljáró a járásbíróhoz beterjeszti, s ha időközben történt változások miatt az szintén változtatandó, az iránt jelentést tesz.

A járásbíró-ság vezetője a járása községeiből beérkezett névsorok és kifogásokat átvizsgálja, s az azok feletti határozathozatalt előkészíti. A névsor végleges megállapítása feletti határozatot végérvényesen egy bizottság hozza meg, mely bizottság a járásbíró előlülése mellett a kormány képviselője és öt bizalmi férfiból áll, kiket a járásbíró jelöl ki. Ezen bizottság határozatai jegyzőkönyvre vétetnek, s azok ellen felelvitelnek, vagy panasznak nincs helye. Az így egybeállított névsorból jelölhetnek ki a bizottság által azok, kik a közelebbi szolgálati évben szolgálatba behívandók, valamint azok is, kik az előbbiektől akadályoztatása esetében behívhatók.

A szolgálatra igénybe vehetők száma minden egyes járásban igazságügyi kormány által állapíttatik meg.

Az ülések napjai az egész év folyamára előre kijelöltetvén, azokra a polgárok a járásbíró-ságnál nyilvánosan eszközölt sorsolás alapján idéztetnek meg. A szük-

séghez képest tartandó rendkívüli ülésekre az ülés előtt szintén megidézhetők. A kisorsoltak az egész szolgálati évre egyszer eskettetnek meg, a mikor a járásbíró hozzájuk ezen szavakat intézi:

„Ön esküszik a mindenható és mindentudó Istenre, hogy szolgálatát hiven teljesíti, s hogy szavazatát legjobb meggyőződése szerint fogja adni.“

S arra minden egyes esküvő ezen szavakat mondja: „Esküszöm s Isten engem úgy segéljen!“

Az időközben történő változások felett, a járásbíró, az ügyész és az érdekeltek meghallgatásával intézkedik.

A szolgálatra berendeltet, valamint a bizottságot képező bizalmi férfiak is, útiköltség-megtérítésben részesülnek.

A szolgálat alól magukat igazolás nélkül kivonttak 25—1000 márk pénzbüntetésben, s a kimaradásuk által okozott károk megtérítésében az ügyész és meghallgatása mellett a járásbíró által marasztalhatók el, az az iránti ítélet ellen az elmarasztalt a bünvádi eljárásban szabályozott jogorvoslatot veheti igénybe.

(Folytatása köv.)

## Felelet

a „Székely Hírlap“ 71. számában Marosi Farkas rendőrfőnökhöz az „Elba“ érdekében intézett interpellációra.

Ugy látszik, hogy interpellálók mitsem tudnak arról, hogy az „Elba“-t körül-belül husz év óta a közbeesültéskor részeseül Bukaresti János ur tartja haszonbérben és pedig egy oly költével mellett, melynek egyik pontja sem helyezi a tisztelt haszonbérlet a helyi rendőrfőnök felügyeleti gyámsága alá; következésképp a status-queról ez ideig a haszonbérlet ur lévén felelős, tessék az interpellációval az illetőhöz fordulni, a ki, miután a haszonbér tartama alatt az „Elba“ anyagi becsét, a legutóbbi adatok szerint több mint (5000) öt ezer o. é. forintba került hasznosítható és jövedelmező építésekkel nevelte, kétségen kívül nem fog adós maradni telellettel.

A levegőre vonatkozólag tett interpellációra hasonlólag azt kell mondanom, hogy interpellálók előtt merőben ismeretlen dolog azon körülmény, miszerint: a Maroson volt azon nagy gát, mely a folyam egy részét az „Elba“-ra oly móddal vezette, hogy ezt egész szigetté idomította, ez előtt másfél évvel elszakadt, s így és ez által az „Elba“-t ma, frissítő légvonattal hőmpolygó folyam helyett, büszhödten gőzölő poshadt tó környezi. Innen és ebből indokolható a nem eléggé tiszta levegő, s nem a Baruch-interpellálók szerint párfümos dombjaiból, milyenek az „Elba“ közvetlen szomszédságában nem lehetnek.

A gát elszakadása s még ez ideig meg nem történt kijavítása, bizonyosan nem a helyi rendőrfőnöknek feltehető, s ha a városunkat meglátogató utas, jóakaratu értelmes emberhez fordul kérdezősködésével e tárgyban, az az itt elsoroltak szerint világositandja fel.

De, ha rossz akaratúra bukkan?

Hja! a pók a pohánkából is mérget szív. Pedig a természet abba tette le a méhek számára a téli provisiót.

M. Vásárhelyt, 1875. szept. 12-én.

Marosi Farkas,  
főkapitány.

## Hirrovat.

○ Holnap, azaz: 19-én lesz a várbeli nagy templomban boldogult Ferdinánd királyunk emlékére az ünnepélyes grász istentisztelet, melyet a helyi ev. ref. egyház rendezend, s melyen a helybeli zene- és dalegyletek is közre fognak működni.

○ Szintén holnap fogja a marosi ev. ref. egyházmegye is Nyárad-Szeredában a boldogult királyért a grász-emlékünnepélyt megtartani. Véleményünk szerint helyesebb lett volna, ha a városi és vidéki ünnepély együttesen és így mindenestre még nagyobb méltósággal tartott volna meg; így azonban az az előny mégis meg van, hogy a vidék nagy részének is alkalma leendő kegyeletesebb érzelmének kitüntetésére.

○ „A zenekedvelők egylete“, folyó hó 26-án délután 5 órakor a dalárda (a régi) szíves közreműködésével érdekes hangversenyt fog rendezni saját pénztára gyarapítására. A hangverseny után, mely az elbai szin-

körben fog tartatni házas táncmulatság is fog következni, melyen az „egyszerűség“ lesz a jelszó. Nem tudjuk elég melegen ajánlani a közönség szíves pártfogásába a jóra való egyetemet. Sokkal jobb szívvel kellene saját egyeteinket pártfogolni és nagyobb buzgalommal, mint az utócai látványos comédiákat, melyekre észrevétlenül ezek folynak ki a polgárság zsebéből.

○ Veszett ebek harapása ellen következő vényt olvasunk a közegészségügyi lapokban: 24 gran cinober és 16 gr. moschus finom porrá dörzsölendő s kis theáscsé szényi rumba teendő, jól összekavarandó s lehető gyorsan a harapás után beveendő, 30 nappal később ugyanez adag ismételtetik. Ha azonban ennek dacára a viziszonny ki-törne, akkor minden órában 2—3 ily adag adandó. Gyermekeknek természetesen kisebb adag kell. Ha a beteg már nem képes folyadékot nyelni, akkor mézzel labdacso-kat készítünk e keverékből, (melyet a beteg még kevésbé fog nyelni tudni Sz.) s minden 3—4 órában adunk egy-egy adagot, míg a veszélyen túl nem jutunk. A moschus-nak valódinak kell lenni. Noha a Brit. med. Journal azt mondja, hogy probatum est, mind a mellett mi csak mint curiosumot közöljük.

○ Hulláégetés. Milano város elhatározta, hogy a hulláégetéseket élelbelépteti, még pedig ezeket bizonyos ünnepélyességgel akarja tenni, így a temető megett ká-polnát épített oltárral, mely az élegetésre fog szolgálni. Legközelebb Keller Albert lovag holttestét fogják élegetni.

○ A mai nappal az őszi gyakorlatainak megtartása végett összpontosított honvéddandárnak minden csapatja bevonult, a dandárt képezik: a 19. 20. 29. 25. és 27. zászlóalj, a 9. huszárezred és egy 8 fontos közöshadse-regbeli gyalog üteg. Jövő számunkban megkezdjük részletes tudósításainknak cikksorozatát, a melyre az érdeklődő közönségnek figyelmét már mostan is felhívjuk.

— A korcsolya-egylet tagjai megkezdtek már működésüket a végre, hogy az 1875/6-iki korcsolyaidény élvezeteihez minél könnyebben és gyakrabban hozzájuthas-sunk. A Maros szabályozásához, jelenleg nem lévén kilátás, az Elba mellett tervezett korcsolyázó hely — épen, mint az uszoda — víz hiány miatt nem vehető használatba; így tehát e télen is a Holtmaros jege lesz a sport helye; arról azonban gondoskodni fognak, hogy ne kelljen a jégpályáig oly hosszú és kényelmetlen uton járni, mint tavaly jártunk és ezelőly módon lesz elérve, hogy a Holtmarosnak a város felől levő részén lesz a korcsolya-egylet jege. Az egyletnek már is jelentékeny számú tagja van s reméljük, hogy e szám a saison beálltaig még jelentékenyebbre fog szaporodni. Az egyletnek választmánya és hivatalnokai teljes igyekezettel működnek oda, hogy a jég sportnak minél több élvezete és kényelme álljon a közönség rendelkezésére s mindehez csupán még egy kell, t. i.: jég.

○ A városi polgármesteri állás betöltésére főispán ur ő méltósága — mint halljuk — folyó hó 27-re hívta össze a közgyűlést.

○ A m. kir. bel- és igazságügyi miniszterek elrendelték, hogy Csíkszék területén rablókra, rablógylkosokra, gyújtogatókra és mindezek bűnrészesekre nézve egy évi tartam alatt a rögtönbiráskodási eljárás vétessék fogantatba.

○ Folyó hó 16-ika hóharmattal szomorította meg a nagy börtörmest remélő gazda közönséget.

○ Hunyadmegyében Petrozsényben távirtda állomás nyitattott korlátolt napi szolgálattal.

○ Pár hónap mulva több képviselő választásra lehet kilátás, mert némely uraknak napidíjjai már is le vannak foglalva, s három hónap alatt ügyeiket nem rendezik, kénytelenek lesznek az összeférhetlenség (incompatibilitási) törvény értelmében képviselő állásukról lemondani.

○ Ranolder János veszprémi püspök a magyar püspöki kar egyik legjelesebb tagja, kitűnő hazafi szept. 12-én elhunyt.

○ Bismarek herezeg 28 éves leányát: Máriát, eljegyezte a 30 éves Eulenburg gróf, ki jelenleg a német külügyminisztérium egyik hivatalnok.

○ Mint a „K. N.“ értesül, mintegy 100 törvényszéki bírói hivatalnok s több királyi ügyész van már véglegesen kijelölve a nyugdíjazásra.

○ Országos dohánykiállítás fog rendezni Aradon, 1876. ápril 10. és következő napjain az idei termésből a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi minisztérium.

